

УДК 72.021.2

Івашко Ю.В.,

*доктор архітектури, професор кафедри Основ
архітектури і архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва і архітектури*
ORCID: 0000-0003-4525-9182; e-mail: yulia-ivashko@ukr.net,

Юстина Кобиларчик,

*доктор архітектури, професор
кафедри розвитку міського середовища,
Політехніка Краковська ім. Тадеуша Косцюшки,
Justyna Kobylarczyk, Politechnika Krakowska, Wydział Architektury*
e-mail: j.kobylarczyk@op.pl
h-indeks 5

Домініка Кушнєж-Крупа,

*доктор архітектури, професор
кафедри розвитку міського середовища,
Політехніка Краковська ім. Тадеуша Косцюшки,
Dominika Kuśnierz- Krupa,
Politechnika Krakowska, Wydział Architektury*
e-mail: dkusnierz-krupa@pk.edu.pl
h-indeks 4

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА В ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ ЮНГШАНЬ В М. УХАНЬ

**(Diagnoza funkcjonalno – przestrzenna socjalnej przestrzeni zamieszkania w
centralnej części Quingshan w Wuhan)**

Streszczenie: problematyka pracy obejmuje rozważania o architekturze socjalnej jednego z najprężniej rozwijających się regionów Chin, który zasłynął ze względu na rozwój przemysłu. Podobnie jak i w innych rejonach Chin także i w Wuhan wyróżnić można wiele form mieszkalnictwa począwszy od apartamentowców, poprzez tradycyjną formę hutongów, czy zespoły socjalne, których standard jest narzucony i na który nie mają wpływu.

W pracy przedstawiona została analiza osiedla socjalnego w Qingshand – jednej z dzielnic miasta Wuhan. Diagnoza osiedla przedstawiona została w oparciu o ocenę jakości rozwiązań przestrzennych obszarów wspólnych jak i jakości walorów architektonicznych obiektów mieszkalnych.

Słowa kluczowe: architektura Chin, architektura mieszkaniowa, hutongi, osiedla socjalne, diagnoza funkcjonalno-przestrzenna.

Короткий зміст

Проблематика статті присвячена архітектурі одного з регіонів Китаю, який найбільше розвивається. М.Ухань – це помітний осередок науки з багатьма вищими навчальними закладами. Так само як і в інших регіонах Китаю, в Ухані також можна виділити кілька форм проживання, починаючи від багатоквартирних багатоповерхових будинків до традиційного житла в усталених житлових комплексах (хутонгі) та соціального житла для незахищених верств населення. Кожний з вказаних типів житлового будівництва має водночас і позитивні, і негативні сторони. Їхній вибір часто пов'язаний з бажанням слідувати за модою, заперечуючи усталені традиції. В випадку, коли бракує джерел фінансування, жителі змушені проживати в соціальному житлі, стандарт якого порушений і на який немає засобів впливу.

В Китаї існує багато форм проживання. Однією з них є соціальне житло, яке є виходом для економічно незахищених верств населення, які не мають можливості фінансування житла з власного бюджету. Найбідніша соціальна група в Китаї – це селяни, проте починаючи з 1981 року їх фінансовий стан дещо поліпшився. Водночас і надалі помітною є різниця між рівнем достатку різних соціальних верств населення Китаю, що яскраво проявляється і в різних умовах проживання. Еталоном комфорту є житло в багатоповерховому багатоквартирному будинку, що є сучасним велінням часу. Рівень комфорту проживання в таких багатоповерхових будинках є вищим, ніж в традиційному китайському житлі в житлових комплексах – хутонгах, проте це, як правило, квартири невеликої площі, до 22 квадратних метрів, причому вартість помешкання залежить крім іншого і від кількості вікон. Хутонгі – це традиційні китайські житлові комплекси, які складаються з компактних одноповерхових нетинькованих цегляних будинків, на прямокутній ділянці, об'єднаних вузькими вуличками.

В статті проаналізовано соціальне житло в Юнгань – одного з районів міста Ухань. Аналіз житлового будівництва в Ухані та в інших містах Китаю доводить, що якість житлового середовища є суспільною проблемою. Паралельно з економічним розвитком Китаю змінився спосіб організації міського середовища відповідно до сучасних потреб мешканців. Зміна стилю і потреб життя, складу китайської родини спричиняє зміни в міському середовищі.

Будівництво соціального житла спричинене необхідністю соціального захисту найбільш вразливих верств населення, що дає потрібний соціальний ефект. Водночас слід зазначити, що, на жаль, часто стандарт соціальних осередків житла є нижчим стандартів проживання тих жителів, які спроможні купити житло за власні кошти. Можливість купити житло в вибраному місці

призводить до виховання відчуття спільної відповідальності за міське середовище, чого позбавлені мешканці стандартного соціального житла.

Важливою проблемою для міст Китаю є надмірний рух транспорту, який не тільки становить загрозу, а й створює надмірний рівень шуму і вібрації, призводить до надмірного забруднення повітря, що разом з низькою естетикою архітектури соціальних будинків та їх поганим технічним станом є значною проблемою.

1. Wstęp

Socjalne osiedla mieszkaniowe Chin stanowią kontrast dla nowoczesnych drapaczy chmur bijących rekordy wysokościowe.

Pełne sprzeczności w ocenie jakości środowiska mieszkaniowego Chiny są zespoleniem dwóch skrajnych światów – jednego należącego do społeczeństwa żyjącego w bardzo trudnych warunkach oraz świata emanującego bogactwem technologicznym zdominowanym przez obiekty wysokościowe często eksponowane w różnych zestawieniach kolorystycznych iluminacji świetlnych.

Skrajnie różne światy nie pozwalają jednoznacznie ocenić jakość przestrzeni miejskich, w tym przede wszystkim przestrzeni mieszkaniowych Chin. Przestrzeń publiczna sama w sobie jest wyrazem potęgi kraju, czy patrząc w mniejszej skali ośrodka miejskiego. Niekiedy stanowi przedpole dla atrakcyjnej architektury, innym razem jest miejscem prestiżowym skupiającym swych mieszkańców ze względu na zbiorowy charakter jej użytkowania. Przestrzeń mieszkaniowa jest związana bardziej z indywidualnymi preferencjami. Nie jest kształtowana jako świadectwo potęgi i uznania. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców Chin powierzchnie lokali mieszkaniowych są ograniczone jak i dostęp z nich do światła naturalnego. Formy obiektów mieszkaniowych są różne, a ich wybór jako miejsca zamieszkania związany jest najczęściej z pozycją społeczną i materialną mieszkańców.

2. Wybrane formy zamieszkania w różnych rejonach Chin

Na terenie Chin istnieje wiele form zamieszkania. Jedną z nich są osiedla socjalne, których istotą jest pomoc społeczna dla tej grupy ludności, której sytuacja ekonomiczna nie pozwala na zakup mieszkania z własnych środków finansowych. Marzeniem jest mieszkanie w wysokim apartamentowcu, co wynika z podążania za nowoczesnością. Standard mieszkania w apartamentowcu przejawiający się choćby jego wyposażeniem oraz sposobem wykończenia wnętrza jest wyższy niż w przypadku hutongów. Jednak zazwyczaj mieszkania są niewielkie. Mieszczą się w granicy 22 metrów kwadratowych. W przypadku mieszkalnictwa socjalnego realizowanego z zasobów publicznych warunki mieszkaniowe są jeszcze trudniejsze. Ponadto, niezależnie od wielkości powierzchni mieszkalnej lokale nie zawsze zapewniają odpowiedni standard z uwagi na choćby brak remontów, czy prac

modernizacyjnych dostosowujących warunki mieszkaniowe do współczesnych potrzeb.

Wspomnianą formą zamieszkania są hutongi – tradycyjne zespoły mieszkaniowe w Chinach stanowiące zwarte obiekty parterowe z cegły nieotynkowanej usytuowane na planie prostokąta. Znaczna część hutongów nie posiada do dziś sieci wodociągowej i centralnego ogrzewania, choć nie jest to regułą. Niegdyś mieszkańcy hutongów zmuszeni byli do korzystania ze wspólnych łazienek i toalet znajdujących się w zewnętrznych przestrzeniach wspólnych. Często obiekty te były wykonane z gliny, desek. Dojścia pozbawione były powierzchni utwardzonej. Mieszkania o wyższym standardzie posiadają nie tylko łazienkę, ale także swój własny dziedziniec. Wnętrze takich obiektów jest stosunkowo duże. Składa się z kuchni, salonu, dwóch sypialni i łazienki. Hutongi są systematycznie wyburzane, a w ich miejsca powstaje nowa architektura.

3. Miasto Wuhan i jego dzielnica Qingshan – informacje ogólne

Wuhan to miasto centralnie położone, we wschodniej części Chin. Obejmuje obszar o powierzchni 8594 kilometrów kwadratowych i od 2015 roku jest zamieszkiwane przez 10,330 000 mieszkańców [1].

Osiedle socjalne poddane analizie zlokalizowane jest w Qingshan – jest to jedna z siedmiu dzielnic - centralnego obszaru miejskiego Wuhan. Obejmuje południowy brzeg środkowej Jangcy. Dystrykt Qingshan jest ważnym rejonem przemysłowym w środkowych Chinach, o łącznej powierzchni 80,47 kilometrów kwadratowych. Jest to nowa baza przemysłowa, która została objęta pięcioletnim planem inwestycyjnym. Znaczna część mieszkańców Qingshan (setki tysięcy mieszkańców) to pracownicy Wuhan Iron and Steel Group Corp. [2].

4. Analiza osiedla socjalnego Qingshan

Osiedle socjalne poddane analizie znajduje się w centralnej strefie północno-zachodniego okręgu Qingshan pomiędzy drugą a trzecią obwodnicą. W latach 1990 – 2005 r. w wyniku reformy mieszkaniowej dzielnica została objęta działaniami na rzecz jej modernizacji. W tym okresie nastąpił znaczący rozwój budowlany skutkujący powstawaniem nowych nieruchomości [3]. Dzielnica zaczęła podlegać licznym transformacjom i tak od roku 2005 zaczęła rozrastać się tworząc duży kompleks z centralnym obszarem z założeniem wodnym oraz placem - miejscem spotkań.

W obrębie założenia wyróżnić można także przestrzenie społeczne, wykorzystywane do różnych celów – miejsca wspólnych rozmów, miejsca odpoczynku, w których mieszkańcy realizują aktywność ruchową, czytają, wspólnie

spędzają czas wolny od pracy. Osiedle jest ogromnym kompleksem, który przypomina swoją strukturą niezależne miasto z usługami – sklepami, przedszkolem, klubami.

Pomimo przemyślanego programu funkcjonalno – przestrzennego zmagają się z poważnymi problemami. Przede wszystkim dotyczą one stanu technicznego i estetycznego obiektów mieszkaniowych (rys.1), których podział funkcjonalny wskazuje na niewielkie wnętrza mieszkalne, słabo doświetlone o bardzo niskim standardzie.

Rys.1. Obiekty mieszkaniowe w Qingshan

Obiekty mieszkaniowe

Rys.2. Stan zadbania przestrzeni przy obiektach mieszkaniowych

Kolejną bolączką tego obszaru jest brak przestrzeni parkingowych. Także stan zadbania oraz czystość przestrzeni przed obiektami mieszkalnymi wymaga interwencji (rys.2). Najbardziej atrakcyjne są reprezentacyjne obszary wspólne w centrum całego założenia, które mają za zadanie gromadzić mieszkańców. Mogą oni odpoczywać nad wodą, łowić ryby, wspólnie odpoczywać lub wykonywać ćwiczenia ruchowe.

5. Podsumowanie

Jakość środowiska mieszkaniowego jest problemem, który dotyczy ogółu społeczeństwa oraz jego warunków życia. Wraz z rozwojem gospodarczym zmienia się sposób kształtowania obszarów mieszkaniowych podyktowany potrzebami współczesnego człowieka. Ponieważ zmianie ulega także jego styl życia; inna jest dziś struktura rodziny zmieniają się upodobania względem kreowania obszarów mieszkaniowych [4].

Powstawanie socjalnych osiedli wynika z konieczności wsparcia najuboższej grupy społecznej. Należy jednak zauważyć, że niestety często standard zespołów socjalnych jest niższy od standardów jakie oferowane są dla tych mieszkańców, którzy mogą sobie pozwolić na zakup mieszkania z własnych środków. Należy także

zauważyć, że osoby te decydują się świadomie na mieszkanie w konkretnym środowisku – w konkretnej lokalizacji. Możliwość samodzielnego dokonywania wyboru miejsca zamieszkania pozwala na osiągnięcie satysfakcji z zamieszkiwanego obszaru, co w konsekwencji prowadzi do poczucia współodpowiedzialności za środowisko mieszkaniowe, czego nie doświadczają mieszkańcy osiedli o obniżonym standardzie.

W analizowanym osiedlu zauważalne jest poczucie spójności społecznej wśród mieszkańców, którzy chętnie odwiedzają przestrzenie społeczne podejmując w nich grupowe aktywności.

Poważnym problemem osiedla jest nadmierny ruch samochodowy. Miejsce zamieszkania powinno nie tylko być miejscem żyjącym, co zapewniają przestrzenie wspólne, ale także powinno być miejscem zdrowym i wygodnym [5].

Bibliografia:

1. Opres, PPWK, Azja, Encyklopedia geograficzna Swiata, Praca zbiorowa, koordynator serii: W. Sawicki, tom VI, Kraków 1998, s. 619.

2,3. Architecture and Urban Planning School, Huazhong University of Science and Technology, Qingshan District Old Community Micro Reconstruction Design Teaching Prospectus.

4. Kobylarczyk J. Ocena jakości środowiska zamieszkania w wybranych miastach województwa podkarpackiego po okresie „transformacji” w pierwszej dekadzie XXI wieku, Politechnika Krakowska, Kraków 2013.

5. Politechnika Krakowska Kobylarczyk J., Schneider-Skalska G., Haupt P., Racoń-Leja K., Sumlet W., Tor W., Diagnoza funkcjonalno-przestrzenna dwóch krakowskich osiedli: Olsza II i Ugorek, Politechnika Krakowska Kraków 2015.

Анотація

Юлія Івашко, доктор архітектури, професор кафедри Основ архітектури і архітектурного проектування, Київський національний університет будівництва і архітектури, Юстина Кобиларчик, доктор архітектури, професор кафедри розвитку міського середовища, Краковська політехніка, Домініка Кушнеж-Крупа, доктор архітектури, професор кафедри розвитку міського середовища, Краковська політехніка.

Аналіз функціонально-просторової організації житлового середовища в центральній частині Юнгань в м. Ухань

Проблематика статті присвячена архітектурі одного з регіонів Китаю, який найбільше розвивається. Так само які в інших регіонах Китаю, в Ухані також можна виділити кілька форм проживання, починаючи від багатоквартирних багатопверхових будинків до традиційного житла в усталених житлових комплексах (хутонгі) і соціального житла для

незахищених шарів населення. Соціальне житло є суттєвою підтримкою для незахищених шарів населення, однак воно не відповідає сучасним стандартам проживання.

Ключові слова: архітектура Китаю, житлова архітектура, хутонгі, соціальне житло, функціонально-просторова діагностика.

Аннотация

Юлия Ивашко, доктор архитектуры, профессор кафедры Основ архитектуры и архитектурного проектирования, Киевский национальный университет строительства и архитектуры, Юстына Кобылярчик, доктор архитектуры, профессор кафедры развития городской среды, Краковская политехника, Доминика Кушнеж-Крупа, доктор архитектуры, профессор кафедры развития городской среды, Краковская политехника.

Анализ функционально-пространственной организации жилой среды в центральной части Юншань в г. Ухань.

Проблематика статьи посвящена архитектуре одного из регионов Китая, который наиболее развивается. Так же как и в других регионах Китая, в Ухани также можно выделить несколько форм проживания, начиная от многоквартирных многоэтажных домов до традиционного жилища в сложившихся жилых комплексах (хутонги) и социального жилья для незащищенных слоев населения. Социальное жилье является существенной поддержкой для незащищенных слоев населения, однако оно не соответствует современным стандартам проживания.

Ключевые слова: архитектура Китая, жилая архитектура, хутонги, социальное жилье, функционально-пространственная диагностика.

Annotation

Julia Ivashko, Doktor of science, Professor of the cathedra of Basement of architecture and architectural projecting, Kyiv National University of Construction and Architecture, Justyna Kobylarchyk, Doktor of science, Professor of the cathedra of Basement of architecture and architectural projecting, Politechnika Krakovska, Dominika Kuśnierz- Krupa, Doktor of science, Professor of the cathedra of Basement of architecture and architectural projecting, Politechnika Krakovska.

Analyze of functional and space organization of housing environment in the central part of Quingshan in Wuhan.

The problems of the article are devoted to the architecture of one of the regions of China, which is most developed. As well as in other regions of China, in Wuhan there are also several forms of residence, from multi-apartment multi-storey houses to a traditional house in the existing residential complexes (khutongs) and social housing for the unprotected group of the population. Social housing is a significant support for the unprotected group of the population, but it does not correspond to the modern standards of living.

Khutongs are the traditional Chinese residential complex, consisting of compact single-storey untannable brick houses, on a rectangular area, united by narrow streets. The article analyzes social housing in Yunshan - one of the districts of Wuhan City. The analysis of housing

construction in Wuhan and other cities in China proves that the quality of the living environment is a public problem. In parallel with the economic development of China, the way of organizing the urban environment has changed in line with the current needs of the inhabitants. Changing the style and needs of life, the composition of the Chinese family causes changes in the urban environment.

An important problem for the Chinese cities is the excessive movement of transport, which not only creates a threat, but also creates excessive noise and vibration, leads to excessive air pollution, which, together with the low aesthetics of the architecture of social buildings and their poor technical condition, is a significant problem.

Key words: Chinese architecture, living architecture, hutongs, social houses, functional and space diagnostic.

УДК 719 [711.3.01+711.5]:712.24

Пархуць Л. В.,

Lubom.pa@gmail.com, Orcid: 0000-0003-0886-6530

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів

ОХОРОНА ТА ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ЛАНДШАФТІВ БОЙКІВЩИНИ

Анотація: культурні ландшафти сільських поселень відображають не тільки спосіб господарювання, але насамперед це ідентичність народу, його культура поведінки, своєрідний портрет у природному середовищі. Сьогодні культурним ландшафтам загрожує руйнування через активні урбанізаційні процеси та перенесення міського способу життя у сільське середовище. Найперше це виявляється у способі забудови територій та в архітектурі, а потім – у зміні способу господарювання. В статті обґрунтовуються заходи щодо охорони та використання сільських культурних ландшафтів етнографічного району Бойківщини. Досвід двох наукових розробок показує, що ефективним інструментом у цій справі можуть стати містобудівні та архітектурні регламенти, якщо їх розробити, опираючись на глибокі наукові дослідження, а потім розумно використовувати на практиці. Регламенти базуються на міжнародному та вітчизняному законодавстві та нормативних актах.

Ключові слова: культурний ландшафт, пам'ятки культурної спадщини, визначне місце, регламент.

Постановка проблеми. На Бойківщині збережено багато сільських поселень, у ландшафті яких відображені сліди традиційної господарської діяльності, планування та землекористування цього етносу. Особливо це